

BANGLADESZ

SCENARIUSZ LEKCJI

ŻYJ W ZGODZIE Z INNYMI

BANGLADESZ

Mały, gęsto zaludniony kraj

Bangladesz ze stolicą w Dhace to nizinny kraj leżący w Azji Południowej nad Zatoką Bengalską. Graniczy z Indiami oraz z Mjanmą (Birmą). Jest to jeden z najgęściej zaludnionych krajów świata, ponad 1000 osób mieszka na km². Na terytorium ponad dwa razy mniejszym od Polski żyją przeszło 163 mln ludzi, co powoduje, że Bangladesz zajmuje ósme miejsce pod względem liczby ludności na świecie. To również jeden z najuboższych regionów świata. Uniezależnił się od Pakistanu dopiero w 1971 roku.

Bangladesz leży w strefie zwrotnikowej i jego klimat kształtowany jest przez wiatry monsunowe. Występują tu dwie pory roku: deszczowa, która daje możliwość uprawy ryżu, oraz sucha. Przez kraj płyną rzeki: Brahmaputra, Ganges i Surma. Naturalna roślinność została wycięta, a tereny przeznaczono na potrzeby rolnictwa.

Państwo to jest narażone na tajfuny, czyli cyklony tropikalne, pojawiające się latem oraz jesienią i powodujące ogromne straty materialne, a także śmierć wielu ludzi. Występują tu również katastrofalne powodzie.

Kraj boryka się z ograniczonym dostępem do wody pitnej, degradacją gleb, niedożywieniem, częstymi epidemiami chorób związanych ze spożywaniem zanieczyszczonej wody.

Najbardziej prześladowana mniejszość etniczna na świecie

W Mjanmie dominującą religią jest buddyzm, jednak w północnej części stanu Arakan jedna trzecia ludności to muzułmańska grupa etniczna – Rohindżowie. Oni sami uznają się za rdzennych mieszkańców Mjanmy, ale władze uważają ich za imigrantów z Bangladeszu. Buddyści traktują ich jak

biedaków, terrorystów i złodziei. Łatwo więc dochodzi do napięć i konfliktów między tymi grupami. Sytuacja jeszcze bardziej zaogniła się, kiedy to w 1982 roku Rohindżów nie zaliczono do żadnej ze 135 grup etnicznych żyjących w tym kraju, a co za tym idzie, nie dano im możliwości ubiegania się o obywatelstwo. To spowodowało utratę prawa do opieki medycznej, powszechnej edukacji i zmuszanie ich do niewolniczej pracy. Kolejne dekady niosły ze sobą kolejne re-

presje, takie jak: utrudnienia w zawieraniu małżeństw, zakaz budowy nowych domów, pozbawienie jakiegokolwiek własności, niewydawanie dokumentów nowo narodzonym dzieciom.

Ostatnia fala prześladowań zaczęła się w sierpniu 2017 roku. W ramach odwetu za atak na posterunek policji spalono blisko połowę wiosek zamieszkałych przez muzułmanów. Taktyka spalonej ziemi świetnie się sprawdziła, bo Rohindżowie nie mieli do czego wracać, co spowodowało ich wielki exodus do pobliskiego Bangladeszu.

Otwarci na potrzeby innych

Pomimo że Bangladesz jest jednym z najbiedniejszych państw na świecie, otworzył swoje granice i przyjął ponad milion uchodźców z Mjanmy. W Cox's Bazar powstał obecnie największy na świecie obóz dla uchodźców. Miejsce to boryka się z wieloma problemami. Od braku żywności, leków, środków opatrunkowych, po kłopoty z zapewnieniem opieki dzieciom z zespołem stresu pourazowego oraz sierotom. Szacuje się, że niedługo na terenie obozu urodzi się około 70 tys. noworodków, dlatego Kulczyk Foundation postanowiła zbudować tu polowy szpital położniczy.

Czas trwania
45 minut

TEMAT

Żyj w zgodzie z innymi

Zaaranżuj salę do pracy w grupach. Wydrukuj materiały z załączonej płyty. Przygotuj projekcję fragmentów filmu zamieszczonych na płycie. Przed zajęciami zapoznaj się z całym odcinkiem dostępnym na stronie www.kulczykfoundation.org.pl.

DLACZEGO WARTO PORUSZYĆ TEN TEMAT

Znakomity językoznawca profesor Jerzy Bralczyk napisał w jednej ze swoich książek, że słowo „zgodą” to jedno z najpiękniejszych słów. Zauważył też, że „to nie tylko rzeczownik, to także formuła przez wieki wypracowana, słowo-zaklęcie, które, gdy wypowiedziane, ustala niemal magicznie pożądaną stan”¹. Pragniemy zgody, wyrażamy na coś zgodę, czasem zaklinamy rzeczywistość, by do niej doprowadzić. Zgoda jest możliwa, kiedy ludzie mają jednakowe zdanie, podobne odczucia, wspólnie coś akceptują. To stan, w którym nie ma zatargów, kłótni, konfliktów. Nie zawsze jednak udaje się osiągnąć ten pożądaną stan. Czasami niewiele trzeba, by wywołać niezgodę, nieporozumienie, doprowadzić do konfliktu między jednostkami a całymi grupami ludzi. Wystarczy zlekceważyć czyjeś potrzeby, zbagatelizować to, co dla drugiego człowieka jest ważne. Nieprzemysłanym zachowaniem, nieopatrznie wypowiedzianym słowem łatwo można naruszyć czyjeś prawa, zburzyć tym samym jego poczucie bezpieczeństwa, dobrostanu psychicznego. W tej lekcji zainspirowanej historią Rohindźów z Bangladeszu chcemy zachęcić nauczycieli i uczniów do refleksji na temat tego, czym jest zgoda między ludźmi i jak ją wypracować wspólnymi siłami.

Zagadnienie

¹ J. Bralczyk, *Świat przez słowa*, PWN, Warszawa 2009, s. 92.

Cele

CELE ZAJĘĆ

Może uda się zrobić z uczniami jeden krok, może dwa, a może aż trzy. Zawsze będzie to Wasz wspólny sukces – Twój i Twoich uczniów!

Krok 1 – WIEM: Uczeń wie, że życie w zgodzie z innymi wymaga tolerancji, akceptacji i szacunku dla odmienności i wolności drugiego człowieka.

Krok 2 – CZUJĘ: Uczeń rozumie, że życie w zgodzie z innymi przynosi korzyści i może zaspokoić trzy podstawowe potrzeby człowieka – poczucia bezpieczeństwa, przynależności i szacunku.

Krok 3 – POMAGAM: Uczeń jest gotowy podjąć działania, aby pomóc osobom pokrzywdzonym w konflikcie, dokłada starań, aby żyć w zgodzie z innymi.

Wprowadzenie

WPROWADZENIE DO ZAJĘĆ

Przed zajęciami zaaranżuj przestrzeń sali tak, aby można było w niej przeprowadzić zajęcia ruchowe, a następnie pracować w zespołach, siedząc przy stolikach. Przewieś sobie przez ramię hula-hoop i stań z uczniami w kręgu, złapcie się za ręce. Waszym zadaniem będzie przełożenie obręczy hula-hoop przez wszystkich uczestników zabawy w taki sposób, żeby nie przerwać kręgu. Aktywność polega na współpracy, umiejętnym wykorzystywaniu uwag oraz formułowaniu rad. Ustalcie, że tylko osoby bezpośrednio przekazujące sobie hula-hoop mogą udzielać wskazówek, w ten sposób unikniecie niepotrzebnego hałasu. Po zakończeniu ćwiczenia zapytaj uczniów:

- Co było najtrudniejsze w wykonaniu tego zadania?
- Jak myślicie, dlaczego udało się nam je wykonać / nie udało się nam go wykonać?
- Czego symbolem może być to ćwiczenie?

Film
– zapowiedź,
projekcja
i refleksja

ZAPOWIEDŹ PROJEKCJI FILMU

Zaproś uczniów do wspólnego obejrzenia przygotowanego materiału. Wyjaśnij, że bohaterami filmu są Rohindżowie, członkowie mniejszości muzułmańskiej w Birmie, którzy są prześladowani i wypędzani z kraju pochodzenia ze względu na swoją wiarę. Poproś uczniów, aby uważnie obejrżeli materiał, skupiając się na różnych aspektach pomocy organizowanej przez ludność Bangladeszu i przedstawicieli programu GlobalMed.

PROJEKCJA FILMU

REFLEKSJA PO FILMIE

Zapytaj uczniów:

- Co pomogło i nadal pomaga Rohindżom przetrwać?
- Co może być przyczyną braku zgody między ludźmi?
- Czy spotkaliście się z jakimiś podziałami, np. w klasie, na podwórku, i co o tym sądzicie?
- Do czego może prowadzić to, że ludzie mają inne zdanie na jakiś temat, że się ze sobą nie zgadzają?

W obozie Cox's Bazar przebywają tysiące dzieci.

ZADANIE

Podziel klasę na sześć zespołów. Każdy z nich ma dostęp do innego rodzaju zasobów: edukacji, wody, elektryczności, żywności, opieki medycznej, pieniędzy.

Poproś zespoły o zawarcie kontraktów, w których ustalą zasady i warunki wspólnego korzystania z posiadanych zasobów. Niech opiszą, co mogłoby wynikać z poszczególnych połączeń oraz nawiązania takiej współpracy. Zadawaj pytania naprowadzające, postaraj się, aby uczniowie zrozumieli, że współpracując, mogą stworzyć rozwijające się społeczeństwo.

ROZMOWA

Porozmawiaj z uczniami na temat podziałów na świecie i tego, skąd się biorą konflikty, między innymi takie jak ten dotyczący Rohindzów. Zapytaj, co sądzą na temat tego typu segregacji ludzi.

Możesz zadać uczniom pytania:

- Co oprócz wiary może określać człowieka?
- Jak możemy reagować na podziały na tle rasowym, religijnym lub pogładowym?

Pozwól uczniom swobodnie omawiać ich punkt widzenia, poznaj ich zdanie na tak ważny temat. Nie krytykuj, jeśli ich wizja nie zgadza się z założeniem zajęć. Poproś o argumenty oraz dokładne przedstawienie swojego stanowiska.

Wskazówka:

Może się zdarzyć, że uczniowie będą głosić poglądy o zabarwieniu ksenofobicznym czy rasistowskim. Źródłem ich postaw mogą być opinie najbliższych lub aktualna sytuacja związana z uchodźcami przybywającymi do krajów europejskich. W takim wypadku postaraj się mówić o tolerancji, szacunku do drugiego człowieka i akceptacji oraz zwróć uwagę na to, co się wydarzyło na świecie, kiedy zabrakło tych postaw, np. podczas II wojny światowej.

Zadanie

Rozmowa

Podsumowanie

PODSUMOWANIE ZAJĘĆ

Poprowadź uczniów przez następujące etapy:

1. Uświadomienie im wiedzy na temat sytuacji drugiego człowieka (**WIEM**);
2. Zwrócenie uwagi na rolę emocjonalnego rozumienia czyjegoś problemu i utożsamiania się z tą osobą (**CZUJĘ**);
3. Podjęcie decyzji o aktywnej pomocy (**POMAGAM**).

WIEM:

Uczniowie wiedzą, że istnieją na świecie społeczności, którym odbiera się prawa, nawet podstawowe prawa człowieka, że są one prześladowane, padają ofiarami przemocy ze względu na swoją wiarę lub poglądy.

CZUJĘ:

Uczeń rozumie, że wiara i poglądy nie powinny wpływać na to, w jaki sposób traktujemy innych i współpracujemy z nimi. Niezależnie od tych czynników każdy zasługuje na szacunek i szczęśliwe, wartościowe życie. Wie również, że sam nie chciałby być postrzegany poprzez pryzmat wyznawanej religii.

POMAGAM:

Uczeń pomaga szerzyć postawy tolerancji. W swoich poczynaniach nie sugeruje się wiarą czy poglądami innych, nie ocenia nikogo ze względu na przekonania. Bycie tolerancyjnym pomaga uważniej patrzeć na świat i ludzi, buduje nić porozumienia i pozwala na życie w zgodzie z innymi. Wyznawane przez ucznia wartości po takiej lekcji mogą zmienić podejście innych w jego otoczeniu.

Uchodźcy zgodnie pracują przy budowie obozu.